

نقیڑا جهڙی وئہ حکامین وی

گہلی برا وھہ قالین ہیڑا وڄوشتی .. ژبہر نہ زانینا گہلہک
موسلمانا بوئہ حکامین جهڙی وئہ نقیڑا جهڙی من قییا ئہز ئہ قرو
لسہر ہندی باختم دا ببتہ ئہ گہری شہرہ زاییا مہ ھہ مییا و دا ب
دروستی حقیٰ جهڙی ب دہینی ژ ھہ می لایان قہ .. ئہوڑی د چہند
خالہکا دا ..

ئیڪ: حوڪمى وي: نقیڑا جهڙی فہرزه لسہر زہلام وژنکا ل دويف
بوچوونا دروست ، ئہوڑی ژبہر بہر دہوامییا پیغہ مہریٰ خودی صلی
اللہ علیہ وسلم لسہر نقیڑا جهڙی ، و ژبہر فہرمانا پیغہ مہریٰ
خودی ژی صلی اللہ علیہ وسلم بوئہ ژنکا کو بچنہ نقیڑا جهڙی ..

وہکی دہیکا عہ طیبہی دبیرت: «**أَمَرْنَا نَبِيَّنَا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِأَنْ
تُخْرِجَ الْعَوَاتِقَ وَذَوَاتِ الْخُدُورِ**» ئانکو: پیغہ مہریٰ مہ صلی اللہ علیہ
وسلم فہرمان ل مہ کر ئہم دہرکہ قین بوئہ نقیڑا جهڙی وئہم ئہوان
ژی دہریخین - ئانکو: بہین بوئہ نقیڑا جهڙی - ئہویت دبن پہریاقہ
وئہویت شنوی بالغ بووین ژی - .

وہہر وسا پیغہ مہریٰ خودی صلی اللہ علیہ وسلم یا گوتی بلا
ئہویت دبی نقیڑیا ژی دا حازرین ، بہلی وھختی نقیڑی بلا خو
بدہنہ پاش ژ موصہ لای - ئانکو: بلا نقیڑی نہ کھن - **عَنْ أُمَّ
عَطِيَّةَ، قَالَتْ: «أَمَرْنَا - تَعْنِي النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - أَنْ تُخْرِجَ فِي
الْعِيدَيْنِ، الْعَوَاتِقَ، وَذَوَاتِ الْخُدُورِ، وَأَمَرَ الْحَيْضَ أَنْ يَعْتَزْنَ مُصَلَّى
الْمُسْلِمِينَ»** بوخاری وموسلمی یا قہ گہارتی ، ئانکو : ژ دہیکا

عه طیبه ی دبیرت: پیغه مبهری خودی صلی الله علیه وسلم فهرمان ل
 مه کر ئەم دهرکه قین بو نقیژا ههردوو جهژنا و ئەم ئەوان ژى
 دهربیخین - ئانکو: بهین بو نقیژا جهژنى - ئەوئیت دبن په ریاقه
 و ئەوئیت شنوی بالغ بووین ژى - وفه رمان ل ئەوان ژنکا کر ئەوئیت د
 بى نقیژییا دا ئەو خو ژ موصه لای بدنه پاش وهختى نقیژی .
 و ههر وسا وهختى ژنکه کى پسیار ژ پیغه مبهری خودی کرى صلی الله
 علیه وسلم وگوتى : ما گوننه ههک لسه ر ئیک ژ مه ههیه
 ئەگەر نه چته نقیژا جهژنى ژ بهر هندى ئەگەر جلباب نه بت بکه ته
 بهرخو ؟ پیغه مبهری خودی صلی الله علیه وسلم گوت: «**لِئَلْبَسَهَا**
صَاحِبَتُهَا مِنْ جِلْبَابِهَا وَلِتَشْهَدَ الْخَيْرَ وَدَعْوَةَ الْمُسْلِمِينَ» بوخارى وموسلمى یا
 فه گوهارتى . ئانکو: بلا هه قالا وئى جلبابى خو بدته قى - ئانکو:
 ئەوئى ژ وئى زیده - ، وبلا حازرین بو خیرى ودوعاییت خودان ئیمانا ..
 (جلباب: ئەو جاکه ئەوئى هه می له شى ژنکى فه دگریت وهکی
 عه باى) ..

دوو: وهختى نقیژا جهژنى: وهختى نقیژا جهژنى وهختى نقیژا
 (الضحى) تیشته گه هئیه ، جاره کى عبداللاهی کورئى بوسرى چوو
 نقیژا جهژنى لسه ر وهختى مه زنه کى ژ مه زنییت وهختى خو قیجا ئیمام
 درهنگ هات هه تا رۆژ گه له ک بلند بووی ، ئەوئى وگوته وئى
 ئیمامى : لسه ر وهختى پیغه مبهری خودی صلی الله علیه وسلم ئەم
 ئەه قى وهختى خلاس دبووین ژ نقیژا جهژنى ..

سى: جھى نقيڑا جهڙنى: يا دروست نهوه نقيڑا جهڙنى ل
موصه لائى بيته ڪرن - وموصه لالا: جھه ڪى تايبه ته وه ڪى گوره پانه ڪا
مه زن ل ناف باڙيڙي يان ل ده رقهى باڙيڙي بو ڪرنا نقيڑا بارانى
وجهڙنى - ، قيچا نه گهر چ عوزر نه بن دقيت نقيڑا جهڙنى ل
موصه لائى بيته ڪرن نه ل مزگه فتا ، به لى نه گهر ل مزگه فتا ڙي
بيته ڪرن دروسته ..

چار: بانگ دان وقامهت ڪرڻ: بو نقيڑا جهڙنى چ بانگ وقامهت
وگازيڪرن نينه ، به لى نهوه جھى نقيڑ لى تبيته ڪرن خه لڪ دى
قهستا ويڙي ڪهت ونه گهر بو وهختى نقيڙي ئيمام دى دست ب ڪرنا
نقيڙي ڪهت بيى ڪو بانگ بيته دان يان قامهت بيته ڪرڻ يان
بيته گازی ڪرن ..

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، وَعَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ، قَالَا: «لَمْ يَكُنْ يُؤَدِّنُ يَوْمَ الْفِطْرِ وَلَا
يَوْمَ الْأَضْحَى» بوخارى وموسلمى يا فه گوهازتى ، ئانڪو: ڙ عبدواللاهي
ڪورپى عه بباسى وجابري ڪورپى عه بدوللاهي هه ردوو دبيڙن: بانگ نه
د هاته دان نه بوو نقيڑا جهڙنا رهمه زانى ونه بوو يا قوربانى ..

پينج: نقيڑا جهڙنى دى چهوا ئي ته ڪرن؟: نقيڑا جهڙنى دوو
رڪاعه تن ، و دووا زده ته ڪبير (الله اڪبر) ييت تيڊا ، هفت د
رڪاعه تا ئيڪى دا ڙبلى ته ڪبيرا ئي حرامى بهرى خاندنا قورئانى ،
ويپنج د رڪاعه تا دووى دا ڙبلى ته ڪبيرا رابوونى بهرى خاندنا قورئانى
، وه ڪى هاتيه فه گوهازتن ڙ پيغه مبهري خودى صلى الله عليه وسلم
ڪو د نقيڑا جهڙنا رهمه زانى وقوربانى دا هفت ته ڪبير ددان د

ږکاهه تا ئیکې دا بهری خاندنا قورئانی ، وپیڼج د ږکاهه تا دووی دا بهری خاندنا قورئانی ..

ودهیکا مه عائیسا خودی ژی رازی بت دبیثت: پیغه مبهری خودی صلی الله علیه وسلم د نقیژا جهژنا ږمه زانی وقوریانی دا هفت ته کبیر ددان د ږکاهه تا ئیکې دا وپیڼج د ږکاهه تا دووی دا ..

شهش: خاندنا قورئانی د نقیژا جهژنی دا : سوننه ته ئیمام پستی خاندنا فاتیحی سوره تی (الأعلى) ئانکو: {سبح اسم ربك الأعلى} د ږکاهه تا ئیکې دا بخوینت ، وسوره تی (الغاشية) ئانکو : {هل أتاك حديث الغاشية} د ږکاهه تا دووی دا بخوینت ..

وهکی نوعمانی کورې به سیری دبیثت: پیغه مبهری خودی صلی الله علیه وسلم د نقیژیت ههردوو جهژنا دا سوره تی (سبح اسم ربك الأعلى) وسوره تی (هل أتاك حديث الغاشية) دخاند ..

ویا هاتی کو هندهک جارا پیغه مبهری خودی صلی الله علیه وسلم سوره تی (قاف) ئانکو: {ق والقرآن المجید} ، د ږکاهه تا ئیکې دا دخاند ، وسوره تی (القمر) ئانکو: {اقتربت الساعة وانشق القمر} ، د ږکاهه تا دووی دا دخاند ..

هفت : خودبه خاندن: خودبا ههردوو جهژنا دقیت پستی نقیژا جهژنی بیته خاندن نه بهری نقیژا جهژنی ، وهکی عبدالله کورې عه ببا سی دبیثت: نه ز یی حازربووم لگهل پیغه مبهری خودی صلی

الله عليه وسلم ونه بو به كرى وعمه رى وعمثمانى نه وان ههميا نقيثا
دكر - نانكو: نقيثا جهژنى - بهرى خاندانا خودبى ..

ههشت: نقيثا كرن بهرى وپشتى نقيثا جهژنى: نه گهر نقيثا
جهژنى ل موصه للاى بيته كرن چ نقيثيت سوننهت نه بهرى وي ونه
پشتى وي نينن ، بهلى نه گهر ل مزگهفتى بيته كرن وهختى مروف
چوو د مزگهفتى قه دقيت سوننهته كى بكهت (تحية المسجد)
ونه گهر نقيثا جهژنى هاته كرن وخلاس بوو هينگى چ نقيثيت دى
نينن ..

وهكى عبدالله كورى عه بياسى دبيثت: پيغه مبهري خودى صلى الله
عليه وسلم نقيثا جهژنى دوو ركاعت كرن ونه بهرى وي ونه پشتى
وي چ نقيثيت دى نه دكرن ..

نهه: نهو تشتيت سوننهت ل روژا جهژنى:

۱- سهر شويشتن: سهر شويشتنا روژا جهژنى ژ وان تشتيت فهره ،
وهكى پسيار ژ ئيمامى عهلى هاتيه كرن لسهر سهر شويشتنيت فهره ؟
نهوى گوت: روژا خودبه ، وروژا عه رهفى ، وروژا جهژنا رهمه زانى
وروژا جهژنا قوربانى ..

۲- كرنه بهرا جلكيت نوى وجوان: دقيت مروف نهوى جلكى ژ
ههميا نوپتر وجوانتر بكهته بهرخو بو نقيثا جهژنى ، نه وهكى
هندهك كهسا بو نقيثا جهژنى دى ب جلكى نفستنى حازرين وپاشى
وهختى دچنه مال شنوى دى جلكيت ژ ههميا جوانتر وپاقرتر ونوپتر
كهنه بهرخو .. نهفه يا خه لهته دقيت نهه د هشيربين .. چونكو خو

جوانکرن بۆ هه می نقیژا یا بخیره قیجا بۆ نقیژا جهژنی هیشتا بخیر تره..

۳- خارن وقه خارن: ل جهژنا رهمه زانی سوننه ته بهری مروّف بچته نقیژا جهژنی تشته کی بخۆت یان قه خۆت پاشی بچت ، به لئ ل نقیژا جهژنا قوربانی سوننه ته مروّف چ تشتا نه خوت نه قه خۆت هتا ژ نقیژا جهژنی دزقرت پاشی ، وئه گهر قوربان قه گوشت بت سوننه ته ژ قوربانی خو بخۆت .. چونکو پیغه مبهری خودی صلی الله علیه وسلم ئەف تشته یی کری ..

۴- گوهورینا ریکی: سوننه ته ئەگهر مروّف چوو نقیژا جهژنی د ریکه کی را مروّف د ریکه کا دی را ب زقرته مال - چ بۆ جهژنا رهمه زانی بت یان یا قوربانی بت - ..

وه کی جابری کورئ عبداللاهی دبیرت: پیغه مبهری خودی صلی الله علیه وسلم ریکا خو د گوهارت وه ختی دبوو رۆژا جهژنی ..

۵- ته کبیراتیته جهژنی: سوننه ته کا موئه که ده مروّف ته کبیراتا بدهت ل رۆژیته جهژنی ، و ته کبیراتیته جهژنا رهمه زانی ده سپی ده که ن ژ پشتی نقیژا سپیدی هتا نقیژا جهژنی تیته کرن ، و ل جهژنا قوربانی ته کبیرات ده سپی دکه ن ژ سپیده هییا عه ره فه هتا رۆژا چاری یا جهژنی ..

وخودی ته عالا بۆ ته کبیراتیته جهژنا رهمه زانی دبیرت : **{وَلْتَكْمَلُوا الْعِدَّةَ وَلِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَى مَا هَدَاكُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ}** البقرة (۱۸۵). ئانکو: ودا هوین هژمارا رۆژیان بکه نه هه یقه ک، ودا هوین ل رۆژا جهژنی ب

مهزنکړنا خودی پوژيی ب دویمای بین، ودا هوین وی مهزن بکهن
کو بهری ههوه دایه هیدایهتی، ودا هوین سوپاسییا وی بکهن
کو قهنجیا هیدایهتی وری خوشکرنی د گهل ههوه کری ..
وبو ته کبیراتیته جهژنا قوربانی دبیژت : **{وَأَذْكُرُوا اللَّهَ فِي أَيَّامٍ مَّعْدُودَاتٍ}**
البقرة (۲۰۳). ئانکو: و ل هندهک پوژین کیم کو پوژین یازدی
ودوازدی وسیژدی زهههیا ذولحجینه - کو دبیژنی ایام التشریق - ،
هوین خودی ل بیرا خو بینن ..

وههر وسا دبیژت : **{كَذَلِكَ سَخَّرَهَا لَكُمْ لِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَى مَا هَدَاكُمْ}** الحج
(۳۷). ئانکو: ههر وesa وی نهو بو ههوه بن دست کرن - ئانکو:
قوربان - ؛ دا هوین خودی مهزن بکهن، وشوکرا وی بکهن کو وی بهری
ههوه دایه حقیقی؛ چونکی نهو یی هیژای هندی یه.
وته کبیرات نههه: **(الله أكبر ، الله أكبر ، الله أكبر ، لا إله إلا
الله ، الله أكبر ، الله أكبر ، والله الحمد) ..**

دهه : قهزاکړنا وی: قهزاکړنا نقیژا چهژنی مهسه له کا خیلافیه
دناقههرا زانادا ، هندهک زانا دبیژن: نهوی نهگهسته نقیژنی
دروسته قهزا بکهت ، وهندهک زاناییت دی دبیژن: قهزا ناکهت
چونکو نههاتییه کو لسهر وهختی پیغه مبهری خودی صلی الله علیه
وسلم وصهحابیا کو نیکی قهزا کربت ..

ونهویت دبیژت دی قهزاکته نهوژی ههمی نیکی رهئی نینن کا دی
چهوا قهزاکته .. هندهک دبیژن : وهکی نقیژا جهژنی ، وهندهک

دبیژن : چار پکاهت ، وهندهک دبیژن : دوو پکاهت وهکی
سونهتهکا عادی .. ونهوا نهز پئ قانع نهوه کو نائیته قهزاکن ..

یازده : نهگه خودبه وجهژن کهتنه د ئیک رۆژ دا : نهگه رۆژا
جهژنی کهته د رۆژا خودبهدا هینگئ نهوی حازر بت ل نقیژا
جهژنی نهوی حقی ههی حازر نهبت ل نقیژا خودبی ژبی ئیمامی
نهو دقیت ههه حازر بت ، وهکی پیغه مبهری خودی صلی الله علیه
وسلم گوتی : **«قَدْ اجْتَمَعَ فِي يَوْمِكُمْ هَذَا عِيدَانِ، فَمَنْ شَاءَ أَجْرَاهُ مِنَ الْجُمُعَةِ،
وَأَنَا مُجْمَعُونَ»** بوخاری ونهبو داودی وئبن ماجهی یا قهگههزتی ،
ئانکو: نهقرۆ دوو جهژن کوم بوون د نهقی رۆژا ههوه دا ، قیجا یئ
بقیت نهئیته خودبی نهقه پیش وی قه ، ونهم دی ههه کوم بین -
ئانکو: نهه دی ههه خودبی کهین - ..

قیجا ب نهقی گوتنی پیغه مبهری خودی صلی الله علیه وسلم
روخسهه دا وان نهویت حازر بووین ل نقیژا جهژنی نهو حازر نهبن
ل نقیژا خودبی ، بهلی دی نقیژا نیقرۆ ههه کهت .

هیقی ژ خودی تهعالا دکهین کو ههمی گوتن وکریارین مه یین
باش ژ مه ههمییا قهبویل بکهت ، ویین خراب بو مه ب غهفرینت

..

نقیسین / ملا جلیل صادق باخورنیفی

*****